

**Planul măsurilor
pentru limitarea influenței excesive a intereselor private
asupra vieții economice, politice și publice (deoligarhizare) (actualizat)**

A. Preambul

Comisia Europeană în Avizul său privind cererea de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, din 17 iunie 2022, a recomandat RM să „*implementeze angajamentul de „deoligarhizare” prin eliminarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice*”.

În acest context **au fost realizate mai multe acțiuni** în conformitate cu Planul de acțiuni pentru implementarea măsurilor propuse de către Comisia Europeană în Avizul său privind cererea de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, din 4 august 2022¹ Aceste **acțiuni au inclus:** i) *fortificarea supravegherii practice și a controlul finanțării partidelor politice;* ii) *transparentizarea beneficiarilor efectivi și a finanțării mass media, prin modificări legislative și mecanisme interne;* iii) *modificarea legislației concurențiale;* iv) *elaborarea Politicii privind administrarea proprietății de stat;* v) *îmbunătățirea cadrului de reglementare privind guvernanța corporativă a întreprinderilor de stat/societăților cu capital majoritar de stat;* vi) *modificare cadrului legal privind parteneriatul public-privat.*

În continuarea eforturilor deja întreprinse și în vederea avansării în implementarea angajamentul de „deoligarhizare” prin eliminarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice de către Republica Moldova, **la 26 mai 2023 a fost aprobat Planul măsurilor pentru limitarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice** (în continuare „**Planul de deoligarhizare**” sau „**Planul**”) ² de către Comisia Națională pentru Integrare Europeană (CNIE). Planul urmărește efectuarea de analize a lacunelor existente, consolidarea cadrului legal și instituțional, creșterea raportării și creșterea gradului de conștientizare în domeniul de administrare a proprietății publice; măsuri de combatere a spălării banilor și concentrării economice; transparența beneficiarului efectiv; eficiența recuperării activelor/bunurilor în contextul sancțiunilor internaționale impuse; o mai bună gestionare a riscurilor în sectorul bancar și al asigurărilor și o mai bună transparență a finanțării partidelor politice.

Totodată, urmare a aprobării, Planul a fost remis și examinat de către Comisia de la Veneția, recomandările fiind incluse în Opinia finală privind limitarea influenței economice și politice excesive în viața publică (dezoligarhizare), adoptată de Comisia de la Veneția la cea de-a 135-a sesiune plenară (Veneția, 9-10 iunie 2023)³. Comisia de la Veneția a susținut Planul propus și a

---

¹ [Avizul său privind cererea de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, din 4 august 2022](#)

² Planul măsurilor pentru limitarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice (deoligarhizare), vezi: <https://presedinte.md/rom/politica-externa>

³ [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2023\)019-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2023)019-e)

reiterat un set de domenii și linii directorii pentru planul de deoligarhizare. În mare parte aceste domenii fiind deja reflectate în plan.

De asemenea, ca urmare a aprobării planului și intenția fiind de a continua ajustarea și completarea lui în dependență de realizări și ca urmare a aprofundării înțelegerii fenomenului oligarhic de către autoritățile vizate, a fost organizat un șir de întrevederi tematice cu societatea civilă și autoritățile de stat. Ca urmare, au fost acumulate mai multe propuneri de acțiuni de deoligarhizare.

Astfel, Planul măsurilor pentru limitarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice (deoligarhizare) **a fost actualizat și restructurat** pentru a integra recomandările Comisiei și sugestiile din partea societății civile și autoritățile de stat ("Planul actualizat"). Actualizările sunt prin prisma:

- Integrării altor sectoare și efectuarea unei analize aprofundate și cuprinzătoare a măsurilor sistemice existente a deficiențelor acestora în ceea ce privește structura, competențele și coordonarea
- Extinderii măsurilor corective, suplimentare sau complementare, care includ stabilirea și implementarea unei politici eficiente în **domeniul concurenței; consolidarea a luptei împotriva corupției la nivel înalt și prevenirea corupției**, în conformitate cu recomandările GRECO; **creșterea transparenței și a răspunderii în achizițiile publice; consolidarea pluralismului media și a transparenței proprietății mass-media; consolidarea politicii de combatere a spălării banilor**, inclusiv a transparenței persoanelor juridice și a aranjamentelor și accesul în timp util și efectiv la informații exacte și actualizate **privind beneficiarul efectiv, în conformitate cu recomandările MONEYVAL și FATF**; consolidarea reglementărilor privind **finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale** și a mecanismelor de control existente; modificarea **legislației fiscale**.
- Consolidării **independenței și eficacității autorităților cheie de reglementare și control**.
- **Evaluării impactului** acestor măsuri la intervale regulate;
- Implementării unui sistem cuprinzător de prevenire și combatere a influenței oligarhice printr-o strategie focalizată de abordare a acesteia, recunoscând natura interconectată a problemei.

În mare parte acțiunile prevăzute în Planul de deoligarhizare din 26 mai 2023 au fost realizate sau sunt în proces de realizare avansată la data adoptării Planului actualizat, fapt monitorizat prin rapoarte de monitorizare.

Planul actualizat va continua să includă acțiunile din Planul din 26 mai 2023 în scopurile de urmărire a implementării acestora.

B. Definiția generică a măsurilor de deoligarhizare

În scopul, de a oferi flexibilitate, dar și a focusa efortul pe activitatea de deoligarhizare, se propune o **noțiune generică a măsurilor de deoligarhizare**. Astfel, acțiunile de deoligarhizare sunt acelea care contribuie la prevenirea, identificarea și contracararea fenomenelor oligarhice.

Măsurile de deoligarhizare includ **măsuri care previn și/sau sancționează grupurile criminale organizate care exploatează fragilitatea autorităților publice cauzată de corupție**, pentru a obține beneficii economice au acces la puterea politică. În același context, ar fi măsuri de contracarare a formelor avansate de corupție endemică, predominant la nivelul de vârf al puterii de stat, unde interesele unui grup oligarhic restrâns influențează semnificativ procesul decizional din țară prin promovarea intereselor private. Acestea includ și măsuri de prevenire a capturării unor instituții ale statului.

O **altă categorie de măsuri vizează contracararea fenomenului de concentrare excesivă a mass-media în mâinile unui singur proprietar și manipularea opiniei publicului** în avantajul unui grup politic restrâns. Suplimentar sunt măsurile care previn și sancționează acțiunile de șantajare a politicianilor, de folosire a membrilor plătiți și preluarea de membri de la alte partide pentru a crea majorități parlamentare aparente, care nu reflectă alegerea cetățenilor, și sunt create pentru a modifica legislația națională în beneficiul unui grup restrâns de interese.

Măsurile de deoligarhizare cuprind și acțiuni de prevenire și/sau pedepsire a acțiunilor de creare a unui sistem de concurență neloială, oferind selectiv reduceri de taxe, scutiri fiscale și amnistii pentru grupuri restrânse de interese private, în timp ce se aplică control excesiv de stat asupra concurenților, cedarea activelor, acorduri de cartel în achiziții publice, devalorizare deliberată sau falimentare a întreprinderilor de stat pentru a le privatiza la prețuri nerezonabil de mici, comiterea de fraude în sectorul bancar, spălarea banilor.

Reieșind din aceste descrieri a măsurilor de deoligarhizare și ținând cont de recomandările Comisiei de la Veneția s-a conturat necesitatea **monitorizării** continue a **progreselor în următoarele domenii**:

- **Concurenței** și concentrări în diferite sectoare ale pieței (inclus în planul original și menționat de Comisia de la Veneția),
- **Electoral**, inclusiv regimul de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale (inclus în planul original și menționat de Comisia de la Veneția),
- **Media**, pentru a evita concentrări și restricționa surse neadecvate de finanțare (inclus în planul original și menționat de Comisia de la Veneția),
- **Proprietatea de stat**, în special modul de gestionare, privatizare, concesionare, guvernare corporativă, etc.
- **Parteneriate public - private** focalizat pe transparentizare și monitorizarea realizării parteneriatelor, etc.
- **Achiziții publice** - în special transparentizarea surselor financiare și beneficiari efectivii (inclus în planul original și menționat de Comisia de la Veneția),

- **Proveniența și circulația mijloacelor bănești** – în special prevenirea folosirii resurselor cu proveniență obscură (spălarea banilor) în domeniile incluse în această listă (inclus în planul original și menționat de Comisia de la Veneția),
- **Infrastructura critică** – sursele de finanțare, beneficiarii efectivi, restricționarea accesului,
- **Acțiuni de combatere a corupției și rezultatele pe cauzele de mare corupție** și pe infracțiunile legate de măsurile definite mai sus. (inclus în planul original și menționat de Comisia de la Veneția)
- **Sistemul de impozitare** – prevenirea de abuzuri și exploatarea abuzivă a facilităților (inclus la recomandarea Comisiei de la Veneția)

O parte din măsuri de deoligarhizare sunt deja incluse în strategii sectoriale, analize și studii tematice relevante pentru tema excluderii influenței excesive a unor grupuri de interese. Acestea includ, fără a se limita la:

- Programul național de recuperare a bunurilor infracționale pentru anii 2023–2027⁴;
- Strategia națională de integritate și anticorupție pentru anii 2017-2023⁵;
- Strategia națională de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2020–2025 și Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei⁶ ;
- Strategia cu privire la administrarea proprietății de stat în domeniul întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat pentru anii 2023-2030 pentru anii 2023-2030⁷;
- Strategia de dezvoltare a managementului finanțelor publice pentru anii 2023-2030⁸, inclusiv alinierea legislației la standardele UE în domeniul achizițiilor publice.
- Strategia națională de integritate și anticorupție pentru anii 2023- (în curs de elaborare)
- Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025⁹
- Recomandările internaționale ale MONEYVAL, FATF și GRECO

În perioada 2016-2023 au fost efectuate mai multe studii, investigații și analize de către experți naționali și internaționali, care au punctat variate lacune în legislația și practica din Republica Moldova contribuitoare la influența excesivă a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice în țară (fenomenul oligarhic). Mai multe din aceste analize au fost luate în considerație pentru determinarea acțiunilor incluse în planurile de deoligarhizare¹⁰

⁴ Hotărârea Parlamentului nr. 342/2022

⁵ Hotărârea Parlamentului nr. 56 /2017, modificat prin Hotărârea Parlamentului nr. 241/2021

⁶ Hotărârea Parlamentului nr.239/2020

⁷ Hotărârea Guvernului nr.911/2022

⁸ Hotărârea Guvernului nr.71/2023

⁹ Legea nr.211/2021

¹⁰ [2021 - IMF Policy Notes – Moldova](#)

[2019 - «Only an Empty Shell» The Undelivered Promise of an Independent Judiciary in Moldova A Mission Report](#)

[2022- The Offshore Republic](#)

[2022 - Disrupting Dysfunctionality: Resetting Republic of Moldova's Anti- Corruption Institutions](#)

[2021- The impact of corruption on the fulfilment of human rights in Moldova: An analytical study with policy recommendations](#)

C. Acțiuni determinate de eliminare a influenței excesive

Setul actualizat de măsuri de deoligarhizare determinate spre realizare, conform **Anexei 1**. Aceste măsuri pot fi suplinite cu alte măsuri conform priorităților și realizărilor.

D. Mecanismul de monitorizare a Planului de măsuri

Se pune în sarcina autorităților vizate de măsurile determinate în **Anexa nr.1** și cele generice (incluse în strategiile sectoriale, reieșind din definițiile de la lit. B.) să raporteze lunar în adresa Cancelariei de Stat către data de 25 a lunii, despre realizările măsurilor. Cancelaria de Stat va sistematiza informația și elabora Raportul trimestrial care va fi prezentat pentru CNIE.

Lista autorităților responsabile se conține în **Anexa 2**.

Pentru asigurarea unui mecanism coordonare robust, incluziv și eficient prin Decizia Prim-ministrului nr.127/2023¹¹ a fost instituit Grupul de lucru cu privire la implementarea Planului de măsuri pentru limitarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice (deoligarhizare), care va asigura:

- coordonarea și monitorizarea implementării Planului de deoligarhizare conform termenilor stabiliți,
- identificarea și soluționarea constrângerilor și provocărilor în procesul de implementare a Planului de deoligarhizare
- elaborarea Raportului trimestrial cu privire la implementarea acțiunilor stabilite conform Planului deoligarhizare.

Grupul de lucru va antrena în activitatea sa, în caz de necesitate, specialiști în domeniu, parteneri de dezvoltare, experți. ***Rapoartele de progres privind realizarea Planului de măsuri vor fi prezentate trimestrial către CNIE.***

Cancelaria de Stat va sistematiza progresul pe marginea implementării Planului de măsuri și va asigura secretariatul Grupului de lucru instituit, inclusiv va asigura suportul organizatoric și informațional necesar pentru realizarea sarcinilor stabilite.

Planul poate fi ajustat periodic (semestrial) pentru a reflecta realizările și prioritățile pentru perioada următoare, cu aprobarea pe platforma CNIE.

---

¹¹ Decizia Prim-ministrului nr.127/2023 vine să înlocuiască Ordinul Ministrului Justiției Nr. 302 din 02.12.2022 cu privire la formarea grupului de lucru privind elaborarea Conceptului ”deoligarhizare”.

Planul de acțiuni - măsuri determinate ACTUALIZAT

Nr	Acțiunile	Indicatori de realizare	Autoritățile responsabile	Termen de realizare
<p>I. Măsuri în procesul de îmbunătățire și transparentizare a gestionării proprietății publice, inclusiv în domeniul de achiziții publice</p> <p><i>Recomandarea Comisiei de la Veneția:</i> <i>Planul de acțiune urmărește îmbunătățirea managementului proprietății publice, inclusiv în ceea ce privește aplicarea standardelor internaționale, legalitatea și transparența privatizării și achizițiilor. Transparența achizițiilor publice trebuie să fie sporită prin alinierea legislației la directivele relevante ale UE privind achizițiile publice, excluzând efectiv companiile sau persoanele corupte și frauduloase de la accesul la contracte guvernamentale, prin luarea de măsuri pentru a preveni coruperea procesului de evaluare a necesităților sau adaptarea termenilor de referință anumitor entități, prin aplicarea reglementărilor privind conflictele de interese în procesele de achiziții și prin consolidarea auditului și supravegherii contractelor publice și prin asigurarea răspunderii pentru încălcările de integritate în achiziții în practică.</i></p>				
1.1.	Punerea în aplicare a mecanismului de de-offshorizare, aprobat prin Legea nr. 215/2020 pentru modificarea unor acte normative („legea de-offshorizării”).	Acte normative aprobate (2 hotărâri de Guvern aprobate);	Cancelaria de Stat (responsabil) Ministerul Justiției Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor Banca Națională a Moldovei Comisia Națională a Pieței Financiare	Decembrie 2023 Martie 2024
1.2	Analiza acțiunilor și tranzacțiilor de dispunere, inclusiv de vânzare, concesiune, folosință și/sau folosință, a unor obiecte de infrastructură esențială în ultimii 15 de ani și realizarea recomandărilor pentru eliminarea lacunelor și deficiențelor identificate în reglementare și practica, care au contribuit la practici abuzive	Analiză efectuată; Acțiuni întreprinse pentru realizarea recomandărilor	Centrul Național Anticorupție (responsabil) Agenția Proprietății Publice Curtea de Conturi Ministerul Finanțelor (Agenția Achiziții Publice) Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor	Decembrie 2023 Mai 2024

1.3	Îmbunătățirea cadrului legal privind administrarea și deetatzarea proprietății publice prin includerea prevederilor privind neadmiterea companiilor sau persoanelor corupte și frauduloase în cadrul proceselor de privatizare/înstrăinare/valorificare a proprietății publice.	Proiect de lege adoptat;	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (responsabil) Agenția Proprietății Publice	Mai 2024
1.4	Armonizarea Legii cu privire la concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii la directivele relevante ale Uniunii Europene (Directiva 2014/23/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind atribuirea contractelor de concesiune)	Proiect de lege adoptat;	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (responsabil) Ministerului Finanțelor Agenției Proprietății Publice	Mai 2024
1.5	Ajustarea cadrului normativ (<i>modificarea Legii nr.174/2021 privind mecanismul de examinare a investițiilor de importanță pentru securitatea statului</i>) prin instituirea obligației de verificare prealabilă de securitate a participanților în cazul contractelor de gestionare a proprietății publice (privatizare, concesiune, parteneriate public-private) pe domenii strategice	Acte normative aprobate; Numărul de verificări prealabile realizate;	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (responsabil) Serviciul Informații și Securitate Agenția Proprietăți Publice	Decembrie 2023 Mai 2024
1.6	Modificarea cadrului normativ aferent proceselor de privatizare și achizițiilor publice în cadrul întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital de stat, care va avea drept scop includerea prevederilor privind neadmiterea companiilor sau persoanelor corupte și frauduloase în cadrul proceselor de privatizare/înstrăinare/valorificare a proprietății publice, inclusiv: <ul style="list-style-type: none"> • Hotărârea Guvernului nr.919/2008 cu privire la organizarea și desfășurarea concursurilor comerciale și investiționale de privatizare a proprietății publice; • Hotărârea Guvernului nr.136/2009 cu privire la aprobarea Regulamentului privind licitațiile cu strigare și cu reducere; 	Acte normative aprobate;	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (responsabil) Agenția Proprietăți Publice	Noiembrie 2023

	<ul style="list-style-type: none"> Hotărârea Guvernului nr.145/2008 cu privire la aprobarea Regulamentului privind vânzarea acțiunilor proprietate publică pe piața reglementată Hotărârea Guvernului nr.351/2020 cu privire la aprobarea Regulamentului privind achiziționarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor la întreprinderea de stat. 			
1.7	Fortificarea transparenței achizițiilor publice prin sporirea gradului de aliniere a Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice la directivele Uniunii Europene (Directiva 2014/24/UE; Directiva 89/665/CCE)	Proiect de lege elaborat;	Ministerul Finanțelor (responsabil) Agenția Achiziții Publice	Mai 2024
1.8	Reorganizarea Agenția Proprietății Publice pentru asigurarea unei bune guvernante a companiilor de stat, unei evidențe și administrări fără cusur a patrimoniului public și pentru accelerarea dezetatizării companiilor de stat care nu contribuie la realizarea raționamentelor politicii de proprietate prevăzute în Hotărârea Guvernului nr.911/2022.	Analiza funcțională a agenției realizată; Proiectul de hotărâre de Guvern pentru reorganizare aprobat; Numărul de personal angajat;	 Agenția Proprietății Publice (responsabil)	Decembrie 2023 Mai 2024

II. Măsuri privind prevenirea spălării banilor și transparentizarea circulației mijloacelor bănești

Recomandarea Comisiei de la Veneția:

*Planul de acțiune urmărește îmbunătățirea cadrului legislativ și de reglementare pentru a asigura disponibilitatea informațiilor despre beneficiarii efectivi. Implementarea măsurilor relevante de combatere a spălării banilor ar trebui îmbunătățită în continuare în conformitate cu standardele și recomandările internaționale ale MONEYVAL. Mai precis, **pentru a identifica proprietarul efectiv care se ascunde în spatele structurilor complexe de proprietate ale companiilor (prin proprietate străină directă și indirectă), transparența persoanelor juridice și a aranjamentelor și accesul în timp util și efectiv la informații precise și actualizate privind proprietarul efectiv ar trebui consolidate, în conformitate cu recomandările MONEYVAL și Grupul de acțiune financiară (GAFI), utilizând o abordare pe mai multe direcții pe baza unei varietăți de surse de informații pentru a se asigura că autoritățile competente au acces la informații exacte și actualizate cu privire la beneficiarul efectiv pentru a expune structurile oligarhice. Aceste informații ar trebui puse la dispoziția tuturor agențiilor care sunt relevante pentru limitarea influenței „oligarhilor”. Numai pe baza unor astfel de informații ei pot lua măsuri eficiente în această luptă și numai printr-o cooperare fără probleme între aceste agenții pot fi obținute rezultate.***

2.1	Plafonarea plăților în numerar realizate în cadrul unor tranzacții încheiate cu suportul liber profesioniștilor (avocat, notar, executor judecătoresc, administrator autorizat, mediator), precum și o plafonare a plăților în numerar achitate pentru serviciile acestora, cu instituirea unui mecanism de verificare aleatorie a respectării acestor cerințe	Proiect de lege adoptat; Numărul de verificări efectuate;	Ministerul Justiției (responsabil) Ministerul Finanțelor Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor Organele de autoadministrare a profesiilor juridice	Februarie 2024
2.2	Elaborarea și aprobarea cadrului normativ conex Legii nr. 66/2023 pentru modificarea unor acte normative (prin care s-a realizat transpunerea parțială a Directivei (UE) 2018/843 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018 de modificare a Directivei (UE) 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, precum și de modificare a Directivelor 2009/138/CE și 2013/36/UE)	Acte normative aprobate; Numărul de acțiuni realizate;	Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (responsabil) Organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare, prevăzute la art. 15 din Legea nr. 308/2017	Decembrie 2023 Mai 2024
2.3	Consolidarea capacității Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor prin instituirea funcției de analiză a activităților de înregistrare corporativă pentru a depista semne de spălare a banilor	Proiect de hotărâre de Guvern aprobat; Numărul persoanelor angajate.	Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (responsabil)	Decembrie 2023 Mai 2024
2.4	Reglementarea interdicției de fragmentare a tranzacțiilor efectuate în scopul eludării plafonului de raportare sau plafonului de transparentizare a tranzacțiilor comerciale	Proiect de lege adoptat;	Ministerul Finanțelor (responsabil) Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor Banca Națională a Moldovei	Februarie 2024

III. Măsuri prin prisma identificării beneficiarului efectiv

Recomandarea Comisiei de la Veneția:

Planul de acțiune urmărește îmbunătățirea cadrului legislativ și de reglementare pentru a asigura disponibilitatea informațiilor despre beneficiarii efectivi. Implementarea măsurilor relevante de combatere a spălării banilor ar trebui îmbunătățită în continuare în conformitate cu standardele și recomandările internaționale ale MONEYVAL. Mai precis, pentru a identifica proprietarul efectiv care se ascunde în spatele structurilor complexe de proprietate ale companiilor (prin proprietate străină directă și indirectă), transparența persoanelor juridice și a aranjamentelor și accesul în timp util și efectiv la informații precise și actualizate privind proprietarul efectiv ar trebui consolidate, în conformitate cu recomandările MONEYVAL și Grupul de acțiune financiară (GAFI), utilizând o abordare pe mai multe direcții pe baza unei varietăți de surse de informații pentru a se asigura că autoritățile competente

au acces la informații exacte și actualizate cu privire la beneficiarul efectiv pentru a expune structurile oligarhice. Aceste informații ar trebui puse la dispoziția tuturor agențiilor care sunt relevante pentru limitarea influenței „oligarhilor”. Numai pe baza unor astfel de informații ei pot lua măsuri eficiente în această luptă și numai printr-o cooperare fără probleme între aceste agenții pot fi obținute rezultate.

3.1	<p>Instituirea și implementarea mecanismului de verificare a beneficiarului efectiv, inclusiv în scopurile aplicării reglementărilor care vizează atribuțiile autorităților responsabile din domeniile de media, electoral, concurențial, achiziții publice, și administrarea proprietății publice (de ex: Consiliul Audiovizualului, Consiliul Concurenței, Comisia Electorală, etc.) Asigurarea interoperabilității și accesului, prin intermediul platformei de interoperabilitate M Connect, autorităților publice la sisteme informaționale și baze de date, inclusiv acele gestionate de ASP și SFS, cu privire la beneficiari efectivi și care să permită inclusiv verificarea comparată a informației.</p> <p><i>Notă: În cazul societăților comerciale care au forma de constituire de societate pe acțiuni, se va asigura transmiterea informației aferente beneficiarilor efectivi de la Societățile de Registru sau Depozitarul central unic al valorilor mobiliare, utilizând mijloacele de comunicare la distanță, către autoritățile responsabile din domeniile de media, electoral, concurențial, achiziții publice și administrarea proprietății publice, prin solicitarea adresată CNPF</i></p>	<p>Numărul de persoane instruite (pe instituție);</p> <p>Acces și interoperabilitatea asigurate la sistemele informaționale și baze de date;</p> <p>Numărul de verificări cu raportarea rezultatelor verificărilor;</p> <p>Rapoarte pe marginea acțiunilor întreprinse, inclusiv de aplicare a sancțiunilor, împotriva persoanelor care nu au declarat corect beneficiarul efectiv elaborate;</p>	<p>Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (responsabil) Agencia de Governare Electronică (responsabil) Agencia Servicii Publice (responsabil) Ministerul Finanțelor (Serviciul Fiscal de Stat) Comisia Națională a Pieței Financiare Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (Agencia Proprietății Publice) Banca Națională a Moldovei Consiliul Audiovizualului Consiliul Concurenței Comisia Electorală Centrală</p>	<p>Decembrie 2023</p> <p>Mai 2024</p>
3.2	<p>Monitorizarea dezvoltării de către băncile comerciale într-un mod public și accesibil a informațiilor despre beneficiarii efectivi ai deținerilor calificate</p>	<p>Rapoarte periodice transmise Guvernului cu privire la publicarea informației despre beneficiarii efectivi ai deținerilor calificate în capitalul social al băncilor</p>	<p>Banca Națională a Moldovei (responsabil)</p>	<p>Decembrie 2023 (anual)</p>

IV. Măsuri ce țin de restricții internaționale, administrarea bunurilor sechestrate și mecanismul de confiscare

4.1.	Consolidarea cadrului normativ referitor la aplicarea măsurilor restrictive internaționale, prin extinderea posibilităților de intervenție ale autorităților competente ale statului și eficientizarea intervenției acestora, precum și excluderea unor lacune depistate în procesul de implementare a prevederilor legale existente.	Proiect de lege adoptat; Raport pe acțiunile de aliniere și măsuri restrictive impuse;	Ministerul Justiției (responsabil) Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene Serviciul de Informații și Securitate Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor Serviciul Fiscal de Stat	Decembrie 2023
4.2	Consolidarea mecanismului de gestionare și valorificarea a bunurilor sechestrate, mecanismului de confiscare și executare a confiscării bunurilor pe cauze penale, și calcularea și recuperarea prejudiciului cauzat statului prin infracțiuni.	Proiect de lege adoptat; Raportarea pe bunuri confiscate și restituite la bugetul de stat sau în folosul statutului	Ministerul Justiției (responsabil) Aparatul Președintelui Republicii Moldova Centru Național Anticorupție (ARBI) Procuratura Generală Ministerul Finanțelor Serviciul Fiscal de Stat	Mai 2024

V. Măsuri ce țin de eficientizarea acțiunilor din domeniul concurenței

Recomandarea Comisiei de la Veneția:

În ceea ce privește sectoarele specifice, trebuie stabilită și pusă în aplicare o politică de concurență eficientă pe o bază juridică solidă. Trebuie acoperită întreaga gamă de comportamente anticoncurențiale prezentate în reglementările UE. Organismele responsabile de acest sector trebuie să dispună de instrumente legale (competențe de inspecție și de executare) și trebuie să utilizeze aceste instrumente pentru a distruge efectiv monopolurile și cartelurile existente. Intrarea în sectoarele controlate de oligarhie ar trebui încurajată în mod activ pentru a stimula concurența.

5.1	Fortificarea capacității Consiliului Concurenței în identificarea și încălcărilor legislației în domeniul concurenței și ajutorului de stat	Proiect de lege adoptat; Exercițiul de evaluare externă (Peer – review) a Consiliului Concurenței finalizat organizat; Regulamentul/instrucțiunea cu privire la dezvoltarea profesională continuă a angajaților Consiliului	Consiliul Concurenței (responsabil)	Mai 2024
-----	---	---	--	----------

		Concurenței aprobat și pus în aplicare;		
5.2	Limitarea cotei privind poziția dominantă în formarea opiniei publice de la 35% la 25%	<p>Proiect de lege adoptat; (modificarea Codului serviciilor media audiovizuale);</p> <p>Raport privind determinarea situației dominante în formarea opiniei publice (în baza actualelor cote de audiență)</p> <p>Consultări publice organizate privind oportunitatea modificării art.30/Codului Serviciilor Media Audiovizuale pentru reglementarea activității companiei de măsurare a cotelor de audiență și a cotelor de piață</p> <p>Definitivarea și aprobarea Metodologiei pentru evaluarea riscurilor de apariție a situațiilor dominante în formarea opiniei publice</p>	Consiliul Audiovizualului (responsabil) Consiliul Concurenței	<p>Decembrie 2023</p> <p>Februarie 2024</p> <p>Februarie 2024</p> <p>Mai 2024</p>
5.3	Identificarea și combaterea încălcărilor legislației în domeniul concurenței și ajutorului de stat	<p>Nr. investigații inițiate;</p> <p>Nr. investigații în derulare;</p>	Consiliul Concurenței (responsabil)	Mai 2024

		Nr. decizii adoptate;		
5.4	Desfășurarea studiilor de piață cuprinzătoare în cel puțin 2 sectoare economice prioritizate cu risc sporit de prezență oligarhică și cu îngrijorări legate de concurență	Constatări preliminare prezentate pe cel puțin 2 studii de piață în sectoare cheie prioritare;	Consiliul Concurenței (responsabil)	Mai 2024
5.5	Creșterea gradului de conștientizare a prevederilor legislației în domeniul concurenței și promovarea politicilor de clemență și politicilor de conformitate în domeniul concurenței	Numărul de evenimente organizate/acțiuni realizate;	Consiliul Concurenței (responsabil)	Decembrie 2023

VI. Măsuri în domeniul bancar și financiar

6.1	Perfecționarea cadrului normativ în vederea transpunerii celor mai bune practici europene cu privire la avizarea membrilor organelor de conducere a societăților de asigurări.	Cadru normativ aprobat; Numărul acțiunilor întreprinse în temeiul noilor prevederi;	Banca Națională a Moldovei (responsabil)	Decembrie 2023 Mai 2024
6.2	Perfecționarea cadrului legal care va înăspri pedeapsa împotriva actuarilor care testează riscurile în rapoartele lor de evaluare lunare	Proiect de lege adoptat; Numărul sancțiunilor aplicate pentru încălcările constatate;	Ministerul Finanțelor (responsabil) Banca Națională a Moldovei	Decembrie 2023 Mai 2024

VII. Măsurile de consolidare a implementării regulilor de finanțare a partidelor politice și campaniilor electorale, precum și mecanismelor de control

Recomandarea Comisiei de la Veneția:

*Conform Planului de acțiuni, un raport anual privind finanțarea partidelor politice va fi prezentat Parlamentului. Se reamintește că regulile privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale ar trebui consolidate, având ca scop **reducerea rolului „banilor mari” în politică și și facilitarea participării candidaților și a partidelor care nu sunt datorate intereselor oligarhice**. Aceste reguli trebuie implementate într-un mod general, neselectiv, iar această implementare trebuie să fie controlată de o justiție independentă. Numai un astfel de control independent transparent poate înlătura orice îndoială cu privire la o implementare părtinitoare din punct de vedere politic. Acest lucru se poate realiza prin **consolidarea plafonărilor la cheltuielile***

de campanie, prin introducerea interzicerii donațiilor de către persoane juridice, prin creșterea alocării fondurilor publice către partidele politice, în special în timpul campaniilor electorale, prin scăderea pragurilor pentru primirea de fonduri publice și/sau prin acordarea de timp de antenă pentru partidele politice pe principalele rețele de televiziune pentru a echivala condițiile de joc. Campaniile tuturor partidelor politice ar trebui monitorizate pentru a identifica cheltuielile majore (de exemplu, pentru întâlniri și mitinguri) care nu au fost declarate. Rolul mecanismelor de control existente ar trebui consolidat în supravegherea respectării regulilor de finanțare a partidelor, iar controlul public al finanțării partidelor și campaniei electorale ar trebui să fie ușor.

7.1	Raport privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale și/sau a grupurilor de inițiativă	Raport elaborat și prezentat în Parlament (anual), inclusiv privind sancțiunile aplicate efectiv;	Comisia Electorală Centrală (responsabil)	Iunie 2023 (anual) Mai 2024
7.2	Urmărirea fluxurilor financiare suspecte care pornesc de la persoane afiliate grupurilor de influență	Numărul de cazuri constatate; Acțiunile întreprinse;	Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor Centrul Național Anticorupție Serviciul de Informații și Securitate Comisia Electorală Centrală	Decembrie 2023

VIII. Măsuri de consolidare a pluralismului mass-mediei și a transparenței proprietății mass-media

Recomandarea Comisiei de la Veneția:

*Având în vedere că „oligarhii” sunt adesea definiți prin influența lor asupra mass-media, o problemă centrală este necesitatea de a consolida **pluralismul mass-media, inclusiv prin aplicarea legii concurenței și a procedurilor de control al fuziunilor**, așa cum s-a subliniat mai sus, și **prin transparența proprietății mass-media**, în conformitate cu Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind pluralismul mass-media și transparența proprietății mass-media și asigurarea faptului că astfel de informații privind proprietatea acoperă toți actorii mass-media și sunt ușor disponibile și accesibile publicului.*

8.1	Analiza activității furnizorului de servicii de măsurare a audienței TV, prin prisma prevederilor legislației concurențiale	Analiza realizată;	Consiliul Audiovizualului (responsabil) Consiliul Concurenței	Decembrie 2023
8.2	Fortificarea capacităților instituționale a Consiliului Audiovizualului prin crearea mecanismelor de facilitare a identificării posibilibor beneficiari efectivi ai agenților economici din domeniul audiovizual.”	Metodologii elaborate și aprobate; Peer-support Consiliului Audiovizualului;	Consiliul Audiovizualului (responsabil)	Mai 2024

		Profil de țară Media Ownership Monitor elaborat și publicat;		
8.3	Asigurarea continuă a accesibilității/publicității informațiilor privind furnizorii de servicii media audiovizuale.	Rapoartele anuale publicate; Declarațiile pe propria răspundere privind proprietarii beneficiari publicate; Registrul furnizorilor publicat și actualizat	Consiliul Audiovizualului (responsabil)	Decembrie 2023 Martie 2024 Trimestrial
<p>IX. Măsurile de consolidare a luptei împotriva corupției la nivel înalt și prevenirea corupției</p> <p>Recomandarea Comisiei de la Veneția:</p> <p><i>Măsurile de prevenire și combatere a corupției ar trebui consolidate în conformitate cu recomandările GRECO, inclusiv abordarea corupției la nivel înalt prin, acolo unde este necesar, creșterea capacităților și a independenței autorităților responsabile, precum și – atunci când vine vorba de măsuri preventive – în domeniul declarațiilor de avere, cadourilor și altor avantaje și conflicte de interese, în conformitate cu recomandările GRECO – de exemplu, să introducă reguli pentru parlamentari cu privire la modul de a interacționa cu terții care doresc să influențeze procesul legislativ; consolidarea capacității instituționale ale Autorității Naționale de Integritate pentru a asigura un control independent și eficient al respectării de către membri ai Parlamentului, judecători și procurori a normelor privind conflictele de interese, incompatibilități, declarații de interese personale și declarații de venit și proprietate etc. și Lista de verificare a statului de drept a Comisiei de la Veneția.</i></p>				
9.1	Asigurarea transparenței prin comunicare publică a rezultatelor investigării și judecării cauzelor de corupție, în special cazurile mari de corupție.	Plan de comunicare pe cazurile mari de corupție aprobat Acțiuni realizate conform Planului de comunicare	Procuratura Anticorupție (responsabil) Procuratura Generală	Decembrie 2023 Mai 2024
9.2	Fortificarea capacităților Procuraturii Anticorupție	Analiza funcțională efectuată; Buget aprobat și alocat;	Ministerul Justiției (responsabil) Ministerul Finanțelor Procuratura Generală Procuratura Anticorupție	Martie 2024

		Sediu identificat și alocat/ echipamente/mijloace tehnice asigurate; Structură organizațională aprobată; Personal încadrat;		
9.3	Revizuirea și actualizarea acordurilor interinstituționale existente între diferitele agenții de combatere a corupției și de aplicare a legii	Număr de acorduri încheiate/revizuite;	Procuratura Generală Centrul Național Anticorupție Procuratura Anticorupție Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale Autoritatea Națională de Integritate Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor Banca Națională a Moldovei	Mai 2024
9.4	Consolidarea capacităților instituționale ale ANI și asigurarea eficacității controlului respectării regimului juridic al declarării averii, intereselor personale, conflictelor de interese incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor de către, judecători, procurori și membri ai Parlamentului.	Noua structură organizatorică aprobată; Metodologie de efectuare a controlului averii și a intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor modificată;	Autoritatea Națională de Integritate (responsabil)	Mai 2024

X. Măsuri de îmbunătățire a eficienței de implementare a legislației fiscale

Recomandarea Comisiei de la Veneția:

Având în vedere că „oligarhii” folosesc lacune fiscale și posibilitatea de a muta declarația veniturilor către țările cu impozite reduse, legislația fiscală ar trebui reformată, pentru a impozita mai eficient averea structurilor oligarhice și a elimina astfel de beneficii fiscale și scutiri utilizate de astfel de structuri. În acest context, cooperarea internațională va fi de mare ajutor. Din nou, informațiile privind beneficiarul efectiv sunt esențiale în acest scop și trebuie să fie partajate în mod eficient între organismele și agențiile relevante.

10.1	Asigurarea punerii în aplicare Legii nr. 69/2023 privind implementarea prevederilor Acordului multilateral al autorităților competente pentru schimbul automat de informații privind conturile financiare	Acte normative aprobate; Efectuarea testării pentru schimbul de informații;	Ministerul Finanțelor (responsabil) Serviciul Fiscal de Stat	Decembrie 2023 Martie 2024
10.2	Evaluarea actelor de confidențialitate și securitate a datelor pentru schimbul automat de informații în scopuri fiscale de către Forumul Global al OCDE.	Simularea evaluării realizată; Raportul recepționat de la Forumul Global al OCDE; Planul de acțiuni elaborat în baza recomandărilor incluse în Raportul Forumului Global al OCDE.	Serviciul Fiscal de Stat (responsabil)	Decembrie 2023 Mai 2024
10.3	Aprobarea legislației secundare privind implementarea prețurilor de transfer	Acte normative aprobate;	Ministerul Finanțelor (responsabil) Serviciul Fiscal de stat	Decembrie 2023
10.4	Aprobarea legislației secundare privind implementarea regulii generale anti-abuz	Acte normative aprobate;	Ministerul Finanțelor (responsabil) Serviciul Fiscal de stat	Decembrie 2023
10.5	Perfecționarea cadrului normativ privind efectuarea controalelor de stat	Act normativ al SFS aprobat;	Serviciul Fiscal de Stat (responsabil)	Noiembrie 2023

1. Cancelaria de Stat
2. Aparatul Președintelui Republicii Moldova
3. Procuratura Generală
4. Procuratura Anticorupție
5. Ministerul Justiției
6. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
7. Ministerul Finanțelor
8. Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
9. Secretariatul Consiliului Suprem de Securitate
10. Comisia Electorală Centrale;
11. Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale a Centrului Național Anticorupție;
12. Centrul Național Anticorupție;
13. Autoritatea Națională de Integritate
14. Consiliul Audiovizualului
15. Consiliul Concurenței
16. Banca Națională a Moldovei
18. Serviciul de Informații și Securitate
19. Serviciul Fiscal de Stat
20. Comisia Națională a Pieței Financiare
21. Agenția de Guvernare Electronică
22. Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor
23. Agenția Achiziții Publice
24. Agenția Servicii Publice
25. Agenția Proprietății Publice